

Bestuurlijke samenvatting rodedradenanalyse hoofdstructuur rampenbestrijding en crisisbeheersing

Inleiding

Binnen de Veiligheidsregio Haaglanden (VRH) wordt continu gewerkt aan de multidisciplinaire voorbereiding op rampen en crises. Dit is een gezamenlijke voorbereiding van brandweer, GHOR, politie en de negen gemeenten. Ook de crisispartners hebben een eigen verantwoordelijkheid in de voorbereiding. Met de kolommen wordt onder andere gewerkt aan crisisteamoefeningen, het opstellen van plannen, afstemmen met crisispartners, afstemming en advisering over evenementen en leren van incidenten. Het doel is om over goed voorbereide functionarissen en crisisteams voor steeds complexere incidenten te kunnen beschikken. Het profiel van de VRH en de daarmee gepaard gaande grote hoeveelheid en (bijzondere) inzetten zorgen voor veel ervaring binnen de kolommen en intensieve samenwerking tussen de kolommen. Dagelijks komen collega's van de verschillende hulpdiensten elkaar tegen op straat. De meeste incidenten zijn kleinschalig, waarbij de disciplines brandweer, geneeskundige hulpverlening, politie en gemeenten vaak interdisciplinair samenwerken. Regelmatig wordt echter ook grootschalig en multidisciplinair opgetreden om incidenten te bestrijden. Hier is de GRIP-structuur voor ontwikkeld. GRIP staat voor Gecoördineerde Regionale Incidentbestrijdingsprocedure en bestaat uit verschillende niveaus met daaraan gekoppelde crisisteams. GRIP wordt ingezet bij incidenten waar de hulpdiensten of gemeenten behoefte hebben aan multidisciplinaire afstemming op operationeel (CoPI), tactisch (ROT) of strategisch (BT) niveau.

Voorbereiding op rampen en crises

Om zo goed mogelijk voorbereid te zijn op de voornaamste risico's worden er jaarlijks oefeningen georganiseerd voor de crisisorganisatie binnen de VRH. In totaal zijn er het afgelopen jaar zo'n 45 oefenmomenten verzorgd voor crisisfunctionarissen en crisisteams. Dit zijn oefeningen voor het CoPI, ROT, de systeemtest (ROT-BT-oefening) en inhoudelijke sessies bijvoorbeeld voor het strategisch adviseren. Ieder jaar wordt één van de door het Algemeen Bestuur vastgestelde voornaamste risico's van de regio gekozen en verwerkt in de scenario's van de oefeningen. In 2025 stond het thema extreem geweld centraal. Op die manier worden de multidisciplinaire plannen beoefend en raken crisisfunctionarissen er bekend mee. Er is de afgelopen jaren ook flink geïnvesteerd in kennisuitwisseling. Er wordt een twintigtal verschillende kennismodules aangeboden. Naast de kolommen, verzorgen allerlei crisispartners (o.a. waterschappen, Openbaar Ministerie, defensie, netbeheerders, drinkwaterbedrijven, ProRail en Salvage) modules voor functionarissen binnen de VRH en Veiligheidsregio Hollands Midden.

De afgelopen jaren is ook geïnvesteerd in het toerusten van crisisfunctionarissen. Er zijn zo'n zestig plannen opgesteld in samenwerking met relevante crisispartners die actueel worden gehouden. Het gaat dan om multiplannen voor de voornaamste risico's in de regio, informatiekaarten voor risico's, objecten en procedures, strategische checklists, beheerdocumenten, handboeken en procesbeschrijvingen. Naast hulpdiensten en gemeenten, hebben ook verschillende crisispartners binnen de functionele keten een verantwoordelijkheid in de voorbereiding op en beheersing van rampen en crises. Daarom wordt op structurele basis afgestemd en samengewerkt met deze crisispartners. Dit wordt gedaan met het oog op de voornaamste risico's in de regio en op basis van ieders eigen taken en verantwoordelijkheden. Er worden incidenten besproken, afspraken gemaakt over alarmering en samenwerking tijdens een groot incident, gewerkt aan handelingsperspectieven bijvoorbeeld als het gaat over extreme neerslag of uitval elektriciteit en samen geoefend. Ook wordt er diverse keren per jaar uitleg gegeven over de meldkamer en zijn diverse crisispartners betrokken bij het regionaal risicoprofiel en de weerbaarheidsopgave.

In de regio zijn er jaarlijks zo'n 65 evenementen die worden aangemerkt als risicovol. Dit zijn evenementen waarbij er kans is op een aantasting van de openbare orde en veiligheid en waarbij operationele voorbereiding en inzet van één of meer hulpverleningsdiensten als voorstelbaar of noodzakelijk wordt geacht. Voorbeelden van evenementen met deze classificatie zijn Veteranendag en Prinsjesdag. Deze evenementen worden jaarlijks multidisciplinair voorbereid. In juni 2025 vond in Haaglanden ook de NAVO-top plaats. Maandenlang bereidden alle betrokken organisaties zich hier individueel en gezamenlijk op voor. De afstemming was complex en de belangen soms verschillend, maar het eindresultaat was een veilige top en soepele samenwerking met alle partners voor en tijdens de top.

Om de samenwerking op straat nog beter te laten verlopen en te leren van elkaar, worden inzetten regelmatig geëvalueerd. Dit gebeurt in ieder geval voor de incidenten waarbij opgeschaald wordt naar GRIP. De incidenten worden geëvalueerd op basis van de vijf crisisbeheersingsprocessen: *melding en alarmering, leiding en coördinatie, informatiemanagement, crisiscommunicatie en de overdracht naar de nafase*. Naast de GRIP-incidenten worden ook de systeemtest¹ en de voorbereiding op- en het verloop van enkele geselecteerde evenementen met een risicoaanpak geëvalueerd. Deze inzichten worden samengebracht in de rodedradenanalyse. De rodedradenanalyse geeft een evenwichtig beeld over het functioneren van de hoofdstructuur van de crisisorganisatie en vormt input voor de Inspectie Justitie en Veiligheid.

Aanpak aandachtspunten uit de vorige rodedradenanalyse

- In de RDA van 2024 is geconcludeerd dat er niet altijd een Calamiteitencoördinator (Caco) aanwezig was bij de start van, of tijdens het gehele incident. In 2025 is geïnvesteerd in de beschikbaarheid van de Caco op de meldkamer. Met actieve werving is het aantal inzetbare Caco's op peil gebracht. Tussentijds is gewerkt met een (nacht)piketregeling. Hiermee is het rooster in 2025 volledig dekkend geweest.
- In 2024 startten de formele CoPI-overleggen niet altijd binnen de norm. Daarom is in de evaluaties in 2025 ingezoomd op dit onderdeel. De rodedradenanalyse over 2025 hieronder gaat hier verder op in.
- Ook de omgang met de pers is eerder als aandachtspunt benoemd. Hier wordt structureel aandacht aan besteed in diverse opleidings- en trainingsactiviteiten.
- In 2025 vond verdere aanscherping plaats van zowel de werkwijze voor de preparatie van de nafase binnen bevolkingszorg als de multidisciplinaire overdracht door de regionale crisisorganisatie. In 2026 wordt aandacht besteed aan de aanscherping in kennissessie en wordt de bijgewerkte werkwijze opgenomen in de crisisteamoefeningen.

Rodedradenanalyse crisisorganisatie in 2025

De hoofdstructuur bestaat uit de Gemeenschappelijke Meldkamer (GMK), één of meerdere Commando(s) Plaats incident (CoPI's), het Regionaal Operationeel Team (ROT), een Gemeentelijk of Regionaal Beleidsteam (G/RBT) en ondersteunende actiecentra. In 2025 is er zes keer opgeschaald naar GRIP 1 (vier grote branden en twee explosies) en drie keer naar GRIP 2 (twee stroomstoringen en de grondverzakking van het Valkenburgse meer in buurregio Hollands Midden). In overleg met de Inspectie Justitie en Veiligheid is in de rodedradenanalyse over 2025 ook de evaluatie van de explosie aan de Tarwekamp (GRIP-2) meegenomen. Dit incident vond plaats in december 2024 maar kon niet meer worden meegenomen in de rodedradenanalyse over 2024. Opschaling gebeurde door verschillende functionarissen (Calamiteitencoördinator, Operationeel Leider en de (Hoofd)Officier van dienst brandweer) en waar mogelijk in overleg.

Uit de analyse van 2025 is gebleken dat de crisisbeheersingsprocessen binnen de VRH goed functioneren. Alle processen zijn op orde. De Caco zorgde op de meldkamer voor afstemming tussen de disciplines waardoor tijdige alarmering en informatie-uitwisseling werd verzorgd, zowel bij aanvang als tijdens een incident of crisis. Ook vond er multidisciplinaire aansturing plaats op de GMK

¹ Tijdens de systeemtest wordt de gehele hoofdstructuur (GRIP 3 of 4) op een onverwacht moment gealarmeerd en gezamenlijk en gelijktijdig beoefend op een scenario dat aansluit bij het risicoprofiel van de VRH.

en is het meldkamerbeeld breed gedeeld. Niet alleen binnen de GMK, maar ook binnen het CoPI en ROT is informatie actief verzameld, verwerkt en tijdig netcentrisch gedeeld. Hierdoor was bij ieder overleg van deze crisisteams het beeld actueel en relevant en konden op basis van dit beeld besluiten worden genomen in de verschillende crisisteams. Uit de rodedradenanalyse is wel naar voren gekomen dat de gewijzigde beleidsafpraak voor informatiemanagement in het beleidsteam nog aandacht vraagt. In 2026 wordt dit aandachtspunt opgepakt, zowel in de planvorming als in de praktijk.

Net zoals in 2024 startten de crisisteam-overleggen niet altijd binnen de norm, maar dit wordt operationeel niet als probleem ervaren. De multidisciplinaire afstemming start wel altijd binnen de norm bijvoorbeeld met een motorkapoverleg tussen de reeds aanwezige leden van het CoPI.

In de evaluaties in 2025 is daarom ingezoomd op dit onderdeel. Hieruit blijkt dat er geen probleem wordt ondervonden aan een verlate start van het formele overleg. In sommige gevallen is (een deel van) het crisisteam reeds gestart met één of meerdere motorkapoverleggen binnen de gestelde norm. In andere gevallen is maatwerk toegepast en bijvoorbeeld bewust gewacht op een functionaris met een bijzondere informatiepositie zoals een liaison van een crisispartner. Functionarissen stemden af binnen en tussen crisisteams en met externe partners of buurregio's. Er is in de meeste gevallen sprake geweest van een duidelijke taakverdeling, maar in sommige gevallen is er overlap tussen de taken en verantwoordelijkheden van de verschillende teams.

Er is tijdig, regelmatig en doelmatig gecommuniceerd en hierbij is er sprake geweest van goede afstemming binnen de sectie crisiscommunicatie, met crisispartners en andere veiligheidsregio's. Tijdens de incidenten zijn omgevingsanalyses opgesteld die zijn gebruikt om het effect van de communicatie te onderzoeken en die als input voor de crisiscommunicatie dienden. Hierbij is zoveel mogelijk gericht naar doelgroepen gekeken en zijn waar mogelijk handelingsperspectieven meegegeven. Tijdens de systeemtest is een NL-Alert verzonden. Het inzetten van de NL-Alert werd echter niet volledig volgens de procedure afgestemd. Dit aandachtspunt wordt in 2026 opgepakt door tijdens de crisisteamoefeningen aandacht te besteden aan het verzenden van een NL-Alert.

Het moment van afschalen is in afstemming bepaald waarna daadwerkelijk werd afgeschaald en overgedragen. De overdracht naar de nafase is in goed overleg en gezamenlijk besloten. Het moment van de overgang naar de nafase is duidelijk gecommuniceerd binnen de crisisorganisatie en naar de verantwoordelijken voor de nafase. De overdracht naar de nafase werd in de afsluitende fase van de overleggen besproken. Hierin werden vervolgvactiteiten besproken en vastgelegd. Hierbij is maatwerk toegepast, bijvoorbeeld wanneer er een beperkte omvang van een incident was, of juist een uitgebreide overdracht als daar aanleiding voor of behoefte aan was. In 2026 wordt de werkwijze van de multidisciplinaire overdracht verder aangescherpt, onder andere door in de crisisteamoefeningen met het nieuwe format te oefenen en input op te halen.

Vooruitblik 2026

De crisisfunctionarissen binnen de VRH zijn zeer ervaren, op elkaar ingespeeld en zorgen er gezamenlijk voor dat de hoofdstructuur van rampenbestrijding en crisisbeheersing goed functioneert. Ook in 2026 wordt hard gewerkt om binnen de multidisciplinaire crisisbeheersing op peil te houden en waar mogelijk een stap vooruit te zetten.

In 2026 worden de twee aandachtspunten uit de rodedradenanalyse opgepakt. Er wordt aandacht besteed aan de bestaande afspraken over het proces informatiemanagement vanuit het GBT. Daarnaast wordt het afstemmingsproces voor de verzending van een NL-Alert verwerkt in de oefeningen van de crisisteams. Naast deze actiepunten zijn er ook tal van andere werkzaamheden ter bevordering van de voorbereiding op rampen en crises die continue in samenwerking met onze partners worden opgepakt. Zo worden de wettelijke planvormen (het Regionaal Risicoprofiel, het Regionaal Beleidsplan Rampenbestrijding en crisisbeheersing en het Regionaal Crisisplan) geactualiseerd. De uitkomsten hiervan worden meegenomen in de voorbereiding. Daarnaast wordt er hard gewerkt om de weerbaarheid van de samenleving én van de eigen organisatie te vergroten.